

Konsekvenser for friluftsliv ved oppdemming av Reinsvatnet, Ullensvang kommune

Fagrapport friluftsliv, 2025

Rebekka Sundøy Haldorsen

Konsekvenser for friluftsliv ved oppdemming av Reinsvatnet, Ullensvang kommune

Ecofact rapport: 1137

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Haldorsen, R.S. 2025. Konsekvenser for friluftsliv ved oppdemming av Reinsvatnet, Ullensvang kommune. Ecofact rapport 1137, 26 s.
Nøkkelord:	DNT, skitrekk, tursti, bål, fiske
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8469-136-7
Oppdragsgiver:	Sunnhordland Kraftlag AS
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Knut Børge Strøm
Prosjektmedarbeidere:	Katrine Marie Brynildsrud
Kvalitetssikret av:	Ranveig Straume
Forside:	Bildet over Reinsvatnet. Foto: Katrine M. Brynildsrud

www.ecofact.no

INNHold

FORORD	3
SAMMENDRAG	4
1 INNLEDNING	5
2 LOKALISERING	5
3 TILTAKSBESKRIVELSE.....	6
4 MATERIALE OG METODER.....	7
4.1 DEFINISJONER OG OVERORDNEDE MÅL OG FØRINGER	7
4.2 VURDERING AV VERDI.....	8
4.3 VURDERING AV PÅVIRKNING.....	10
4.4 VURDERING AV KONSEKVENNS	12
4.5 SAMLET BELASTNING.....	13
4.6 DATAGRUNNLAG	14
4.7 NULLALTERNATIVET	14
5 STATUS OG VERDI	15
5.1 FRILUFTSLIVSOMRÅDER	15
5.2 FRILUFTSLIVETS FERDSELSÅRER	17
5.3 VERDIVURDERING	19
6 PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS.....	22
6.1 PÅVIRKNINGER	22
6.1.1 Nullalternativet.....	22
6.1.2 Påvirkninger av tiltaket	22
6.2 KONSEKVENNSER	24
6.2.1 Nullalternativet.....	24
6.2.2 Konsekvenser av tiltaket	24
6.3 SAMLET BELASTNING.....	25
7 ANBEFALINGER OG AVBØTENDE TILTAK	25
8 REFERANSER.....	26

FORORD

Foreliggende fagrapport om friluftsliv er utarbeidet som ett av flere faggrunnlag for konsekvensutredning ved oppdemmingen av Reinsvatnet, Ullensvang kommune. Rapporten er basert på feltundersøkelser og øvrig datainnsamling. Vi takker Andrea Marie Gundersen hos oppdragsgiver Sunnhordland Kraftlag AS for godt samarbeid, og Bjarne Bertelsen i DNT for verdifull informasjon om Øvre Sandvatn-hytta og omkringliggende friluftslivsverdier.

Sandnes

05.02.2025 Revisjonsdato: 04.08.2025

Rebekka Sundøy Haldorsen

SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

Ecofact AS har fått i oppdrag av Sunnhordland Kraftlag AS å utrede konsekvensene for friluftslivet ved oppdemming av Reinsvatnet i Ullensvang kommune. Tiltaket innebærer å heve vannstanden med 3 meter, ved å bygge en dam og en mindre sperredam. Tiltaket skal sikre vannforsyning til et kraftverk lengre ned i elvenettet, og vil dermed utjevne vannføringen i Reinsåna.

Datagrunnlag

Dataene bygger på befaring utført 19. og 20. september 2024 av Katrine Marie Brynildsrud. I tillegg er det brukt en rekke digitale databaser for å innhente informasjon rundt bruken av området, tidligere kartlegginger av friluftsliv, og registrert bebyggelse og stinett. Kontakt med Bjarne Bertelsen i DNT ga også verdifull informasjon om området.

Registrerte forekomster av friluftslivsområder og ferdselsårer vurderes etter Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger, veileder M-1941, samt veileder M-89 for friluftslivsområder (Miljødirektoratet, 2014) og veileder M-1292 for ferdselsårer (Miljødirektoratet, 2019). Etter førstnevnte metodikk settes en verdi og påvirkning for hver forekomst, som samlet sett utgjør en gitt konsekvens for forekomsten. Alle konsekvensgradene sammenstilles til en samlet konsekvensgrad for hele tiltaket.

Resultat

Influensområdet innehar fire forekomster med friluftsverdier, henholdsvis det kartfestede området Seljestad, fjelltoppene Røldalsåta og Elvershei, og et større stinett med både fotturer, skiturer og alpint friluftsliv som vurderes samlet som et sti-nett.

Seljestad, Røldalsåta og Elvershei er friluftslivsområder med henholdsvis *stor*, *middels* og *middels* verdi, og sti-nettet får samlet sett også *middels* verdi for friluftslivet. Påvirkningen av tiltaket er kun knyttet til visuell forstyrrelse fra stiene og fjelltoppene, og denne vurderes å være *ubetydelig*. I området Seljestad vil likevel attraktiviteten og følelsen av urørt natur reduseres hvilket medfører *noe påvirkning*.

Samlet konsekvens av tiltaket er satt til *ubetydelig*, og det er ingen øvrige tiltak som forsterker den samlede belastningen til området. En oppsummering av tiltakets forekomster med tilhørende verdi, påvirkning og konsekvens er fremvist i tabellen under.

Det er få aktuelle avbøtende tiltak, men det anbefales at all bygging foregår på hverdager, og fortrinnsvis innenfor alminnelig arbeidstid.

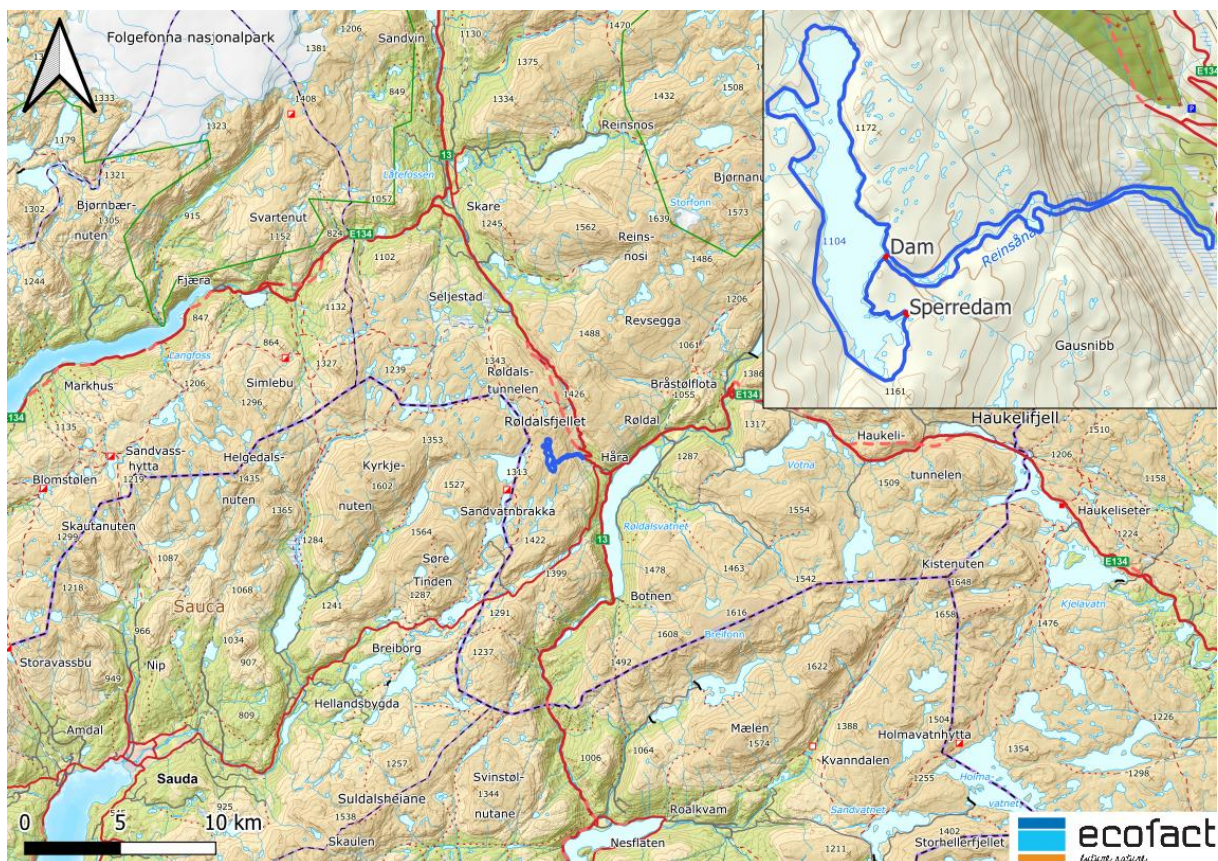
Forekomst	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Seljestad	▲ Stor	▲ Noe	Noe konsekvens (-)
Røldalsåta	▲ Middels	▲ Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
Elvershei	▲ Middels	▲ Noe	Ubetydelig konsekvens (0)
Sti-nett	▲ Middels	▲ Noe	Noe konsekvens (-)
Samlet konsekvens:			Ubetydelig konsekvens (0)

1 INNLEDNING

Foreliggende fagrapport om friluftsliv belyser verdi, påvirkning og konsekvenser for friluftslivet ved oppdemming av Reinsvatnet, Ullensvang kommune, Vestland fylke. Hensikten med utredningen er å undersøke om det finnes viktige friluftsområder i eller nær planområdet, vurdere deres status og verdi, samt vurdere det planlagte tiltakets påvirkning og konsekvens. Rapporten er basert på vurderinger av eksisterende dokumentasjon, samt befaringsplanområdet.

2 LOKALISERING

Planområdet består av Reinsvatnet og Reinsåna, og er lokalisert i Ullensvang kommune, se figur 2.1. Vannet ligger på en høyde vest for Håradalen og Røldal Skisenter, se figur 3.1. Reinsåna renner østover ned i Håradalen og over i Håraelva som munner ut i Røldalsvatnet, se figur 3.2. Håraelva er regulert til vasskraft, og oppdemmingen av Reinsvatnet skjer i forbindelse med å sikre jevn forsyning og produksjon i eksisterende kraftverk.

Figur 2.1: Reinsvatnet ligger i Ullensvang kommune, nordøst for Sauda, og like vest for Håradalen med Røldal Skisenter. Reinsåna renner fra Reinsvatnet og ned til Håraelva som munner ut i Røldalsvatnet.

3 TILTAKSBESKRIVELSE

Tiltaksbeskrivelsen er sendt fra oppdragsgiver, og beskriver hva tiltaket innebærer:

Håra Kraft vurderer å bruke Reinsvatnet (0,3 km², 1104 moh.) i Ullensvang kommune som fordrøyningsmagasin for Håra kraftverk. Kraftverket har i dag en inntaksdam i Håraelva på kote 593. To mindre bekker er overført til hovedinntaket. Kraftverket utnytter en fallhøyde på 211 m og vannføringen på en om lag 1300 m lang elvestrekning. Vannet ledes i rørgate ned til kraftstasjonen med utløp i Røldalsvatnet.

Det er tenkt å etablere to demninger ved to utløp sør-øst i vatnet (se figur 2.1). Den éne er tenkt å være en sperredam med bredde på ca. 10 m og høyde på 0,5 m. Den andre demningen, ved utløpet ned til Reinsåna og videre ned til Håraelva, er tenkt å være ca. 5 m bred og ca. 3 m høy. Vannstanden i Reinsvatnet er tenkt hevet med 3 m.

Minstevannføring fra inntaksdammen i Håraelva er tenkt uendret fra gjeldende konsesjon på 100 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 50 l/s fra 1. oktober til 30. april. I tillegg skal avtale med kommunen om uttak av drikkevann på 7 l/s opprettholdes.

Figur 3.1: Bildene demonstrerer hvordan området rundt Reinsvatnet så ut på befaringstidspunktet. Bildet oppe til venstre er tatt nord for vannets i sørgående retning. Bildet oppe til høyre illustrer variasjonen i kotehøydene, hvor deler av vannet grenset til bratte fjellvegger, og andre partier er flatere. Foto: K. Brynildsrud.

Figur 3.2: Bildet til venstre viser starten av Reinsåna, hvor dammen skal plasseres. Bildet til høyre viser sørvestlige deler av Reinsåna, og vegetasjonen som finnes langs elva.

4 MATERIALE OG METODER

Formålet med denne utredningen er å kartlegge områder som er viktige for friluftsliv, og å utrede konsekvenser av tiltaket for friluftslivet. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens følger Miljødirektoratets metode for *Konsekvensutredninger for klima og miljø*, veileder M-1941 (Miljødirektoratet, 2023).

4.1 Definisjoner og overordnede mål og føringer

Friluftsliv er definert som “*opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse*” (Meld. St. 18, 2015-2016). Utredningen kartlegger og vurderer alle områder som har betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv somhelsefremmende og trivselsskapende aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers.

Forståelsen av friluftsliv inkluderer også ferdsel og opphold i grøntområder inne i byer og tettsteder, som for eksempel parker og andre grønnsstrukturer. Friluftsliv er en samhandling mellom fysisk aktivitet og naturopplevelse. Friluftsliv kan utøves av alle, uansett bosted og nesten uavhengig av fysisk form, bevegelighet og kunnskap. Naturopplevelse inkluderer også det å oppleve kulturminner i natur, og å forstå og oppleve landskapets historie. Gjennom allemannsretten som er forankret i friluftsloven, har alle rett til å ferdes fritt i utmark, uten å måtte betale for det (Friluftsloven, 1957).

Motorisert ferdsel omfattes ikke av friluftslivsbegrepet.

Regjeringens hovedmål for friluftsliv er gitt i § 1 i friluftsloven:

“Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold mv. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.”

Regjeringen har foreslått følgende nasjonale mål for friluftslivspolitikken (Meld.St. 18, 2015-2016):

1. *Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.*
2. *Naturen skal i større grad brukes som lærings arena og aktivitetsområde for barn og unge.*

4.2 Vurdering av verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er, og fastsettes langs en fem-delt skala fra *ubetydelig verdi* til *svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet* (jf. figur 4.1). For hvert delområde gjøres en vurdering av områdets egenskaper med hensyn på ulike verdiparametere for hvert enkelt fagtema, her friluftsliv. Deretter fastsettes områdets verdi basert på en helhetlig vurdering disse. Det er glidende overganger mellom verdikategoriene og plasseringen innenfor kategorien er også viktig. Områder *uten betydning* blir ikke kartfestet.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				

Figur 4.1. Skala for vurdering av verdi. Det er glidende overganger mellom verdikategoriene for å nysansere verdivurderingen ytterligere (Miljødirektoratet, 2023).

Veileder M-1941 lister hvilke kategorier av friluftslivsområder som skal registreres, og er vist i tabell 4.1. Disse er nærmere omtalt i Veileder M-89 (Miljødirektoratet, 2014), hvor også en detaljert metode for verdsetting av enkeltområder er beskrevet.

Tabell 4.1. Registreringskategorier for friluftsliv (Miljødirektoratet, 2014 og 2023).

Områdetyper	Forklaring
Nærturterreng	Allment tilgjengelige områder > 200 daa, i gangavstand fra boligområder, skoler eller barnehager. Vanligvis naturlig avgrenset av vegger, bebyggelse eller dyrka mark.
Leke- og rekreasjonsområde	Lekeplasser, ballplasser, nærmiljøanlegg, hundremeterskogen, badestrender, offentlig sikrede områder, parker og lignende, mindre enn 200 daa. Deler av skolegård kan inngå. Ligger maks. 200 m fra boligbebyggelse.
Grønncorridor	Grønncorridorene er en del av transportsystemet for gående og syklende og er viktige forbindelseslinjer som knytter sammen boligområder og de mest brukte og egnede friluftslivsområdene. De kan koble boligområdene med skoler, barnehager, lekeplasser, arbeidsplassen, butikken og sentrum. Ofte er de også viktige friluftslivsområder i seg selv.
Særlige kvalitetssområder	Landskap, natur- eller kulturmiljø som har helt spesielle opplevelseskvaliteter eller som har spesielt stor symbolverdi. Områder med stor verdi som bruks- og opplevelsesområder for friluftsliv.
Marka	Marka omfatter noen av de viktigste friluftsområdene i kommunen og grenser direkte til byer og tettsteder. Marka består av sammenhengende utmarksområder med skog og hei, med tilrettelegging som sti- og løypenett, utfartshytter osv.
Strandsone med tilhørende sjø og vassdrag	Områder langs kyst, innsjøer og vassdrag med mulighet for allment friluftsliv. Områder på sjøen og øyer, strandsoner eller skjærgård.
Jordbrukslandskap	Områder i jordbrukslandskapet med betydning for friluftsliv, med fri ferdsel til fots på frossen eller snølagt mark, unntatt fra 30. april til 14. oktober (jf. Friluftsloven).
Utfartsområde	Områder som ligger utenfor den umiddelbare nærhet til byer og tettsted, men der reisetiden ikke er lengre enn at den kan aksepteres for en dagstur. Områdene kjennetegnes ofte av at de er egnet for en eller flere enkeltaktiviteter.
Store turområder med tilrettelegging	Områdetyper dekker de nasjonalt viktigste fjell-, skog og heiområdene med tilrettelegging i form av merket sti- og løypenett m/ tilhørende overnattingssteder og egnet for tradisjonelle fjellturaktiviteter som lengre turer til fots og på ski, jakt og fiske.

Store tuområder uten tilrettelegging	Store områder som dekker de nasjonalt viktigste fjell-, skog og heiområdene uten tilrettelegging og som dermed er "inngrepsfrie".
Andre friluftslivsområder	Områder som ikke lar seg plassere innenfor øvrige kategorier. Områdets egenskaper må beskrives. Kategorien brukes unntaksvis.

Verdsettingen av et delområde er et uttrykk for hvilken betydning området har for friluftslivet, i forhold til en verdiskala. I veilederen er det angitt flere vurderingsparametere som et hjelpemiddel for verdsetting av delområdene, men alle er ikke nødvendigvis relevante for hvert enkelt delområde (Miljødirektoratet, 2023). Verdsettingen bygger på en helhetlig vurdering av delområdenes kvaliteter basert på samlekategoriene bruksfrekvens, kvalitet og funksjon, vist i tabell 4.2 (friluftsområder) og tabell 4.3 (ferdselsårer). Oppnås høyeste score for en av disse kategoriene, så verdsettes delområdet i utgangspunktet med stor eller svært stor verdi.

- **Bruksfrekvens** er et uttrykk for hvor mye og hvor ofte et område blir brukt. Vurdering av brukerfrekvens bør gis score ut fra lokale forhold.
- **Kvalitet** handler om attraktivitet og opplevelsesverdier. Områder med fravær av tekniske inngrep og muligheten for å finne stilhet, fred og ro er vesentlige kvaliteter for friluftslivet. Spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelsesverdier, romlige og/eller visuelle kvaliteter og symbolverdi er viktige vurderingselementer.
- **Funksjon** handler om området har en nøkkelfunksjon eller viktigheten/betydningen et område har for en gruppe av brukere eller et lokalsamfunn. Her vurderes om området har en spesiell egnethet i forhold til enkeltaktiviteter eller tilrettelegging.

Tabell 4.2. Verditabell for friluftsområder (Miljødirektoratet, 2023).

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Bruksfrekvens	Ikke nevneverdig bruk	Brukes av noen	Brukes av flere, ofte med innslag av regionale brukere	Brukes av mange Flere regionale brukere	Brukes av svært mange Nasjonale brukere
Kvalitet	Få eller ingen opplevelseskvaliteter Har i liten grad en funksjon som adkomst-sone eller sammenheng	Noen natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter Har begrenset funksjon som adkomstsone/sammenheng Begrenset størrelse/utstrekning	Flere natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter Har i noen grad en funksjon som adkomstsone eller sammenheng Noe tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper Godt lydmiljø Tilstrekkelig utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene	Mange natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter Har en viktig funksjon (sammenheng/adkomst/parkering) Godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til Godt tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper Godt lydmiljø	Svært mange natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter Har en svært viktig funksjon (sammenheng/adkomst/parkering) Spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til Svært godt tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper Godt lydmiljø

				Stor nok utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene	Svært stor utstrekning
Funksjon	Har ikke symbolverdi Ikke brukt/egnet i undervisnings-sammenheng	Har noe symbolverdi i lokal sammenheng I liten grad ubrukt/egnet i undervisnings-sammenheng Brukes av personer i nærområdet/bydelen	Har spesiell symbolverdi i regional sammenheng Egnet/noe brukt i undervisnings-sammenheng Brukes av personer fra hele kommunen	Har en spesiell symbolverdi i regional/nasjonal sammenheng Godt egnet/mye brukt i undervisnings-sammenheng Brukes av personer fra regionen	Har en spesiell symbolverdi i nasjonal sammengeng Svært godt egnet/svært mye brukt i undervisnings-sammenheng Brukes av personer fra hele Norge
Bymarker					Alltid svært stor verdi
Kartlagte friluftslivsområder i Naturbase¹					

¹ Områder som er verdsatt i henhold til Miljødirektoratets veileder M98-2013. A = Svært viktige friluftsområder. B = Viktige friluftsområder. C = Registrerte friluftsområder.

Tabell 4.3. Verditabell for friluftslivets ferdselsårer (Miljødirektoratet, 2021).

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Bruks-frekvens	Mindre bruk	Liten bruksfrekvens	Middels bruksfrekvens	Stor bruksfrekvens	Svært stor bruksfrekvens
Kvalitet	Mindre attraktiv for ferdsel	Noe opplevelses-kvalitet	Middels opplevelseskvalitet eller symbolverdi	Stor opplevelseskvalitet eller symbolverdi	Svært stor opplevelseskvalitet eller symbolverdi
Funksjon		Noe nøkkelfunksjon ut fra beliggenhet	Middels nøkkelfunksjon ut fra beliggenhet Lokal turrute som er skilta, merka og kartfesta trasé for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk Godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter	Spesiell nøkkelfunksjon ut fra beliggenhet Lokale turruter med stor lokal eller regional betydning Meget godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Sentral del av sammen-hengende lokale eller regionale nettverk av turruter	Svært spesiell nøkkelfunksjon ut fra beliggenhet Lokale turruter med stor regional eller nasjonal betydning Sentral del av sammen-hengende regionale eller nasjonale nettverk av turruter

4.3 Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for hvilke endringer, positive eller negative, som det aktuelle tiltaket vil medføre i det berørte planområdet. Påvirkningen skal vurderes i forhold til situasjonen i nullalternativet. Det er først og fremst virkninger av varig karakter som skal vurderes, altså påvirkninger når tiltaket er ferdig etablert. Midlertidig påvirkning i anleggsperioden kan ved behov beskrives separat i et eget avsnitt. Skadereduserende (avbøtende) tiltak skal foreslås i

eget avsnitt i slutten av planen, både for anleggsfasen og når tiltaket er ferdigstilt (driftsfasen). Påvirkningen skal i utgangspunktet vurderes uten avbøtende tiltak, men dersom avbøtende tiltak gjennomføres i anleggsperioden, eller det blir juridisk sikret at de skal gjennomføres, skal de inkluderes i vurderingen.

Graden av påvirkning er inndelt i fem trinn fra *forbedret* til *sterkt forringet*, se figur 4.2. Det er glidende overgang mellom trinnene, og plasseringen innenfor trinnet også viktig. For å avgjøre påvirkningsgraden er det i en tabell gitt påvirkningsfaktorer som en vurderer for hvert område. Det er tilstrekkelig at ett punkt oppfylles. Vurderinger må suppleres av faglig skjønn.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
▲				

Figur 4.2. Skala for vurdering av påvirkning. Det er glidende overganger mellom kategoriene for å nyansere vurderingen av påvirkning ytterligere (Miljødirektoratet, 2023).

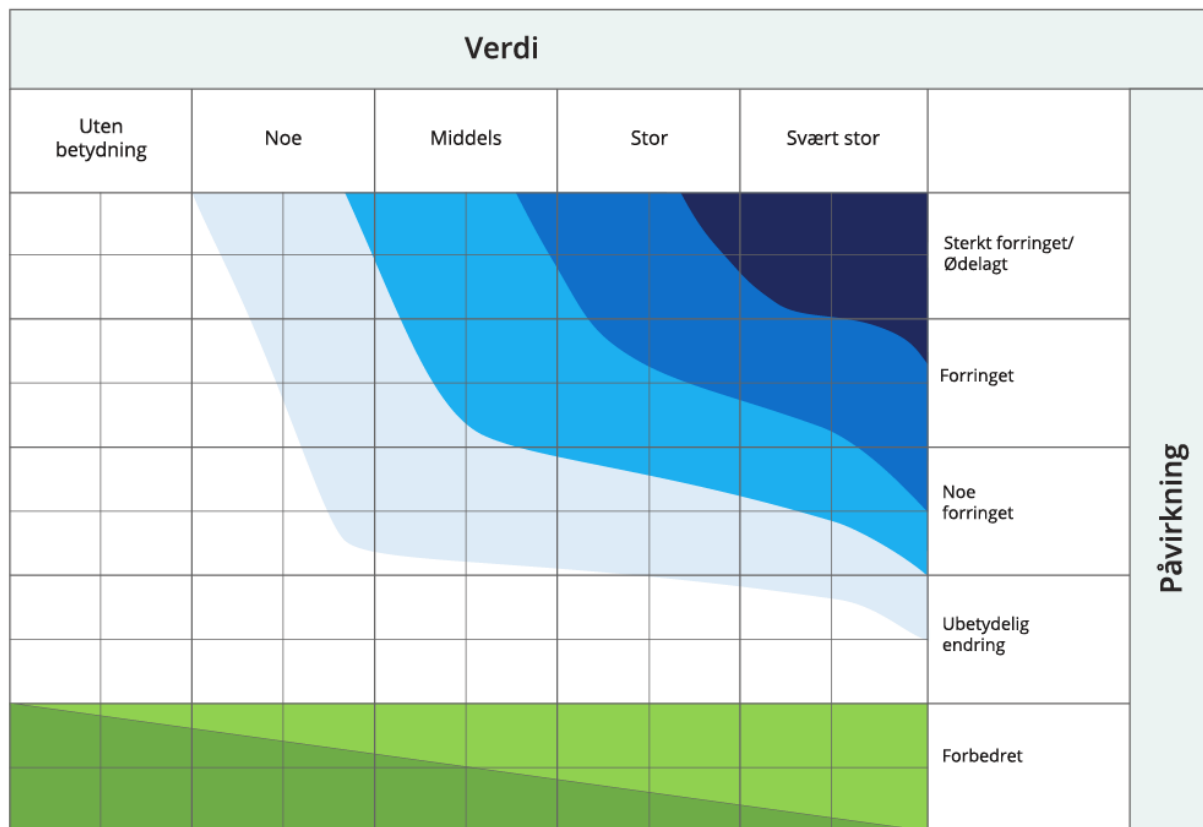
Tabell 4.4 under viser hvordan de ulike typene påvirkning over kan brukes til å vurdere grad av påvirkning for friluftsliv i friluftsområder og langs friluftslivets ferdselsårer.

Tabell 4.4. Veiledning for vurdering av påvirkning av friluftsliv / by- og bygdeliv (Miljødirektoratet, 2023).

Tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Attraktivitet	Planen eller tiltaket medfører at området blir utvidet og/eller får positive fysiske/visuelle endringer	Planen eller tiltaket medfører ingen eller liten reduksjon i attraktivitet	Planen eller tiltaket medfører redusert attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning	Planen eller tiltaket medfører svært redusert attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning	Planen eller tiltaket medfører at området har mistet sin attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning
Areal	Planen eller tiltaket medfører ingen reduksjon i areal	Planen / tiltaket medfører ingen eller lite reduksjon i areal	Planen / tiltaket medfører areal-beslag og/eller fysiske endringer som reduserer området	Planen / tiltaket medfører areal-beslag og/eller fysiske endringer som i stor grad reduserer området	Planen / tiltaket medfører at friluftsområdet bygges ned og forsvinner
Tilgjengelighet	Planen / tiltaket medfører bedre tilgjengelighet: bedre adkomst og/eller at eksisterende barrierer blir fjernet	Planen / tiltaket medfører ingen eller lite redusert tilgjengelighet	Planen eller tiltaket medfører noe redusert tilgjengelighet: vanskeligere adkomst til området, stengsler og/eller barrierer	Planen eller tiltaket medfører svært redusert tilgjengelighet: flere adkomstmuligheter til området blir fjernet. Flere barrierer og/eller stengsler etableres i eller ved området	Planen eller tiltaket medfører at området blir utilgjengelig. Barrierer, stengsler i eller ved området gjør området utilgjengelig for bruk. Adkomstmuligheter fjernes
Forurensning	Planen / tiltaket reduserer forurensning (støy, støv, avrenning)	Planen / tiltaket medfører ingen eller en liten økt forurensning (støy, støv, avrenning)	Planen / tiltaket medfører noe økt forurensning (støy, støv, avrenning)	Planen / tiltaket medfører økt forurensning (støy, støv, avrenning)	Planen / tiltaket medfører vesentlig økt forurensning (støy, støv, avrenning)
Funksjon	Planen eller tiltaket medfører at funksjon opprettholdes og underbygges	Planen eller tiltaket medfører uendret funksjon	Planen eller tiltaket medfører endret funksjonen	Planen eller tiltaket medfører redusert funksjon	Planen eller tiltaket medfører at dagens funksjon forsvinner

4.4 Vurdering av konsekvens

Konsekvensgraden for friluftsliv fastsettes først for hvert delområde ved å sammenholde vurderingene av de berørte områdenes verdi og tiltakets påvirkningsgrad, slik figur 4.3 viser. Verdiskalaen utgjør x-aksen i konsekvensvifte, mens skala for påvirkningsgrad utgjør y-aksen. Skalaen for konsekvens går fra 4 pluss til 4 minus. De negative konsekvensene er knyttet til en verdi-forringelse av hvert delområde, mens det er motsatt med de positive konsekvensene. Skala, konsekvensgrad og veiledning for konsekvensvurdering fremgår i tabell 4.5.

Figur 4.3. Konsekvensvifte for fastsetting av konsekvensgrad når verdi og påvirkning er definert. Verdi-skalaen utgjør x-aksen og påvirkningskalaen utgjør y-aksen (Miljødirektoratet, 2023).

Tabell 4.5. Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder (Miljødirektoratet, 2023).

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært alvorlig konsekvens	Den mest alvorlige konsekvensgraden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
---	Alvorlig konsekvens	Alvorlig konsekvensgrad for området
--	Betydelig konsekvens	Betydelig konsekvensgrad for området
-	Noe konsekvens	Noe konsekvensgrad for området
0	Ubetydelig konsekvens	Ingen eller ubetydelig konsekvensgrad for området
+ / ++	Noe forbedring eller betydelig forbedring	Forbedring for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++ / ++++	Stor forbedring eller svært stor forbedring	Stor forbedring for området. Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Benyttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdøkning som følge av tiltaket

Etter at konsekvensen for hvert delområde er utredet, gjøres det en samlet konsekvensvurdering av hvert alternativ utredningen omfatter. Dette gjøres separat for hvert miljøtema, her: *friluftsliv*. Den samlede konsekvensen for hvert alternativ må vurderes ut fra kunnskap om hva som berøres og hvor stor delstrekning som berøres. Utreder må begrunne den samlede konsekvensgraden slik at det kommer tydelig fram hva som er utslagsgivende og hvilket alternativ som fremstår som best. Alternativene rangeres i forhold til hverandre.

For å komme frem til en samlet konsekvens (for hvert alternativ), benyttes tabell 4.6. Tabellen er hentet fra veilederen M-1941 (Miljødirektoratet, 2023) og angir kriteriene for de ulike gradene. Dette gir en overordnet konsekvens for tiltaket basert på hvordan friluftsområdene rammes av tiltaket.

Tabell 4.6. Kriterier for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ (Miljødirektoratet, 2023).

Konsekvensgrad	Kriterier for konsekvensgrad
Kritisk negativ konsekvens	Tiltaket medfører kritisk skade på friluftslivet innenfor influensområdet. Brukes kun for områder som er gitt stor eller svært stor verdi. Overvekt av delområder med konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (- - -)
Svært stor negativ konsekvens	Tiltaket medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig friluftsliv. Brukes kun for områder som er gitt stor eller svært stor verdi. Overvekt av delområder med konsekvensgrad alvorlig konsekvens (- -) og flere delområder har konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (- - -)
Stor negativ konsekvens	Tiltaket medfører stor konsekvens for friluftsliv innenfor influensområdet. Overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig (-), flere områder med konsekvensgrad alvorlig (- -). Ett delområde kan ha konsekvensgrad svært alvorlig (- - -)
Middels negativ konsekvens	Tiltaket medfører betydelig konsekvens for friluftslivet innenfor influensområdet. Overvekt av delområder som har noe konsekvens (-). Flere delområder har konsekvensgrad betydelig (-). Ett delområde kan ha konsekvensgrad alvorlig (- -). Ingen delområder er gitt svært alvorlig konsekvens.
Noe negativ konsekvens	Tiltaket medfører noe konsekvens for friluftsliv innenfor influensområdet. Lite konflikt med friluftsliv innenfor influensområdet. Delområder har lave konsekvensgrader. Overvekt av konsekvensgrad noe konsekvens (-) og ubetydelig konsekvens (0). Maks ett delområde kan ha konsekvensgrad betydelig (-). Ingen delområder er gitt konsekvensgrad svært alvorlig eller alvorlig.
Ubetydelig konsekvens	Tiltaket vil ikke medføre vesentlige endringer for friluftslivet i nullalternativet. Overvekt av ubetydelig konsekvens (0). Ett delområde kan inneholde konsekvensgrad noe konsekvens (-). Ingen delområder er gitt svært alvorlig, alvorlig eller betydelig konsekvens.
Positiv konsekvens	Benytttes i områder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får noe eller betydelig verdiøkning som følge av tiltaket. Tiltaket er en forbedring for friluftslivet i forhold til nullalternativet. Overvekt av delområder med positiv konsekvensgrad, noe eller betydelig (+/++). Kan inneholde delområder med noe negativ konsekvensgrad (-). Delområdene med noe negativ konsekvensgrad (-) oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Benytttes i områder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket. Stor forbedring for friluftslivet i forhold til nullalternativet. Overvekt av delområder med svært positiv konsekvensgrad, stor eller svært stor (+++/++++). Kan kun inneholde delområder med lav negativ konsekvensgrad, delområder med negative konsekvensgrad oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.

4.5 Samlet belastning

Etter tiltakets konsekvens er utredet skal også tiltakets bidrag til den samlede belastningen på friluftsområder vurderes. Tiltakets samlede virkninger for friluftsliv skal vurderes, sett i lys av virkninger fra allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer i influensområdet. Eksisterende kunnskap om andre planer og tiltak i regionen skal legges til grunn for å vurdere

de samlede virkningene for friluftsområdene i kommunen eller regionen. Altså, vurderes tiltaket sammen med andre eksisterende eller planlagte tiltak i området.

4.6 Datagrunnlag

Datagrunnlaget bygger på befaring gjennomført av Katrine Marie Brynildsrud den 19. og 20. september 2024 i og rundt det nærliggende planområdet. Hele området rundt vannet, samt langs Reinsåna ned mot eksisterende kraftverk, ble undersøkt. Data ble videre innhentet fra offentlige databaser som:

- AllTrails.com	- Naturbase	- Trailforks.com
- Barnetråkk	- Norgeskart	- Trailguide.net
- Bikemap.net	- Padlekart.no	- Udisc
- Brattelinjer.no	- Strava.com	- Ut.no
- inatur.no	- Telltur.no	

Varmekartene til Strava.com er og brukt for å få informasjon om lokalområdets ferdselsårer og minimumsbruk. Strava er en mobil- og internettjeneste for trening, og de som har lastet ned treningsappen og aktivt latt den få spore bevegelsene deres, vises på Global Heatmap. «Varmekartene».

Telefonkontakt med DNTs kontaktperson for Øvre Sandvatn-hytta gav også nyttig informasjon om hytta og influensområdets bruk.

4.7 Nullalternativet

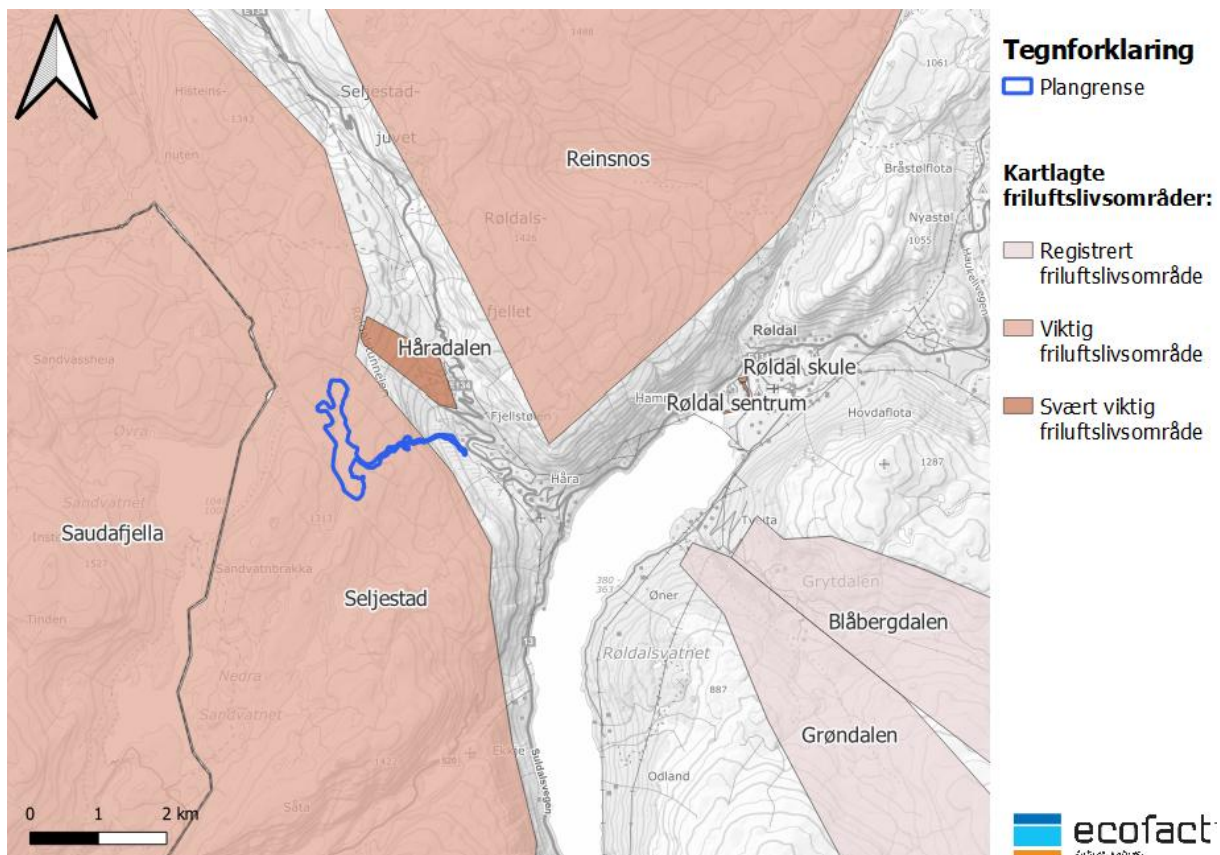
Nullalternativet er forventet situasjon i influensområdet dersom planen eller tiltaket ikke blir gjennomført. Det tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand og beskriver den mest realistiske utviklingen i utredningsområdet uten planlagt tiltak.

Dagens miljøtilstand vurderes å kunne brukes som nullalternativ.

5 STATUS OG VERDI

5.1 Friluftslivsområder

I 2022 kartla Ullensvang kommune friluftslivsområder innenfor kommunen etter Miljødirektoratets veileder M-98, se tabell 5.1. Ett av de registrerte områdene, Seljestad, overlapper med tiltakets planområde, og er det eneste registrerte friluftslivsområde som planområdet berører direkte, se figur 5.1. Seljestad er kategorisert som et *stort tuområde uten tilrettelegging* hvor områdeverdien er satt til *viktig*. Tilsvarende område og verdi er kartlagt nordøst for planområdet, kalt Reinsnos. Røldal skisenter er kartlagt som et *svært viktig friluftslivsområde* (kalt Håradalen) av typen *andre friluftslivsområder* (skitrekking). Sørøst for planområdet, på motsatt siden av Røldalsvatnet, er det kartlagt to områder; Blåbergdalen og Grøndalen. Førstnevnte er et *stort tuområde uten tilrettelegging* og sistnevnte er et *utfartsområde*, begge med verdi *registrert friluftslivsverdi*. Røldal skule og Røldal sentrum er også kartlagt, begge som *svært viktig friluftslivsområde* av typen *leke- og rekreasjonsområde* og *nærturterreng*. Sauda kommune kartla sine friluftslivsområder i 2018, og tilgrensende Seljestad ligger friluftsområdet Saudafjella, som er et *stort tuområde uten tilrettelegging* med verdi *viktig*. Blant disse kartlagte friluftslivsområdene er det kun Seljestad som vurderes å bli påvirket av tiltaket og som tas med i de videre vurderingene. Årsaken til dette er at de øvrige områdene enten er veldig langt unna og derfor får marginale virkninger, eller ligger på lavere høydekoter og derfor ikke vil få innsyn til tiltaket.

Figur 5.1: Ullensvang kommune kartla flere friluftslivsområder i 2022, deriblant Seljestad hvor planområdet ligger innenfor, og som tas med i de videre vurderingene.

Et stykke sør-vest for Reinsvatnet er DNT hytten Øvre Sandvatn-hytta (også kjent som Sandvatnbrakka). Denne driftes av Den norske Turistforening (DNT). DNT hyttens kontaktperson, Bjarne Bertelsen, kunne informere om at det var 122 registrerte overnattinger i hytten i 2024. Han kunne også meddele at hytta brukes mest sommerstid, men også til formål som blant annet randonée på Tindane og omkringliggende topper vinter og vår. Hytta ligger på lavere kotehøyde enn Reinsvatnet, og har derfor ikke utsyn mot tiltaket. Tilhørende DNT-stier rundt hytta omtales under ferdselsårer. Friluftslivskvalitetene til hytta vurderes å ikke bli påvirket av tiltaket, og den tas derfor ikke med i de videre vurderingene.

Det estimeres at tiltaket kan være synlig fra fjelltopper innenfor en radius på rundt 4 km, ettersom regulerte vann blir ganske synlige ved lav vannstand (fordi vegetasjonen dør og skaper et tydelig belte rundt vannet), samt vintertid. Sistnevnte skyldes når vannet tappes ned etter isdannelse, og medfører at isen faller sammen og brekker opp i kanten. Dette utgjør også en sikkerhetsrisiko ettersom is på regulerte vann ofte er utrygge. Synligheten vil riktignok variere med avstand, terreng og årstid (vannstand og snø). Det var ikke mulig å undersøke utsikten fra alle disse toppene under befaring grunnet tidsbegrensning. Vurderingene som foretas i denne utredningen vil derfor kunne være noe unøyaktige. Utgangspunktet på 4 km gir fem fjelltopper som det enten går DNT-sti til, eller hvor bevegelse er registrert i Strava Heatmap. Tre av disse toppene med tilhørende sti omtales under ferdselsårer. To topper regnes som friluftslivsområder, nemlig Røldalsåta og Elvershei. Sistnevnte er toppen av Røldal skisenter, og var ett av syv mål i røldalstrimmen 2023. Røldalsåta har en tilhørende DNT-sti på sørsiden av fjellet, og langs denne stien er det kun fra toppen det kan være mulig å se Reinsvatnet. Disse tas med i de videre vurderingene.

Friluftslivsområder og ferdselsårer som tas med i vurderingen er illustrert i figur 5.4.

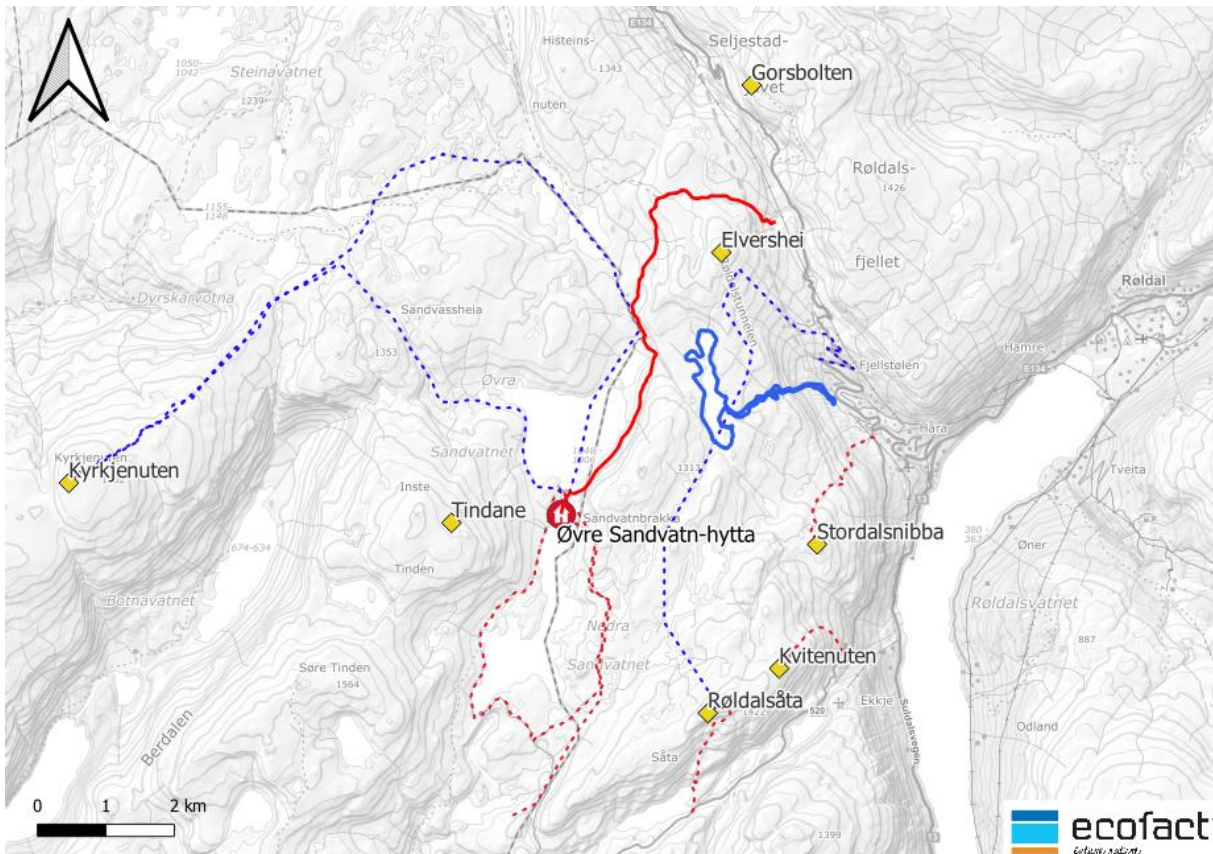
Tabell 5.1: Kartlagte friluftslivsområder rundt planområdet. Områdene i fet skrift tas med videre i vurderingene. Verdivurderingen er gjort av kommunene (Ullensvang/Sauda) etter Miljødirektoratets veileder M-98.

Friluftsområde	Areal (daa)	Områdetype	Kartlagt	Verdi
Seljestad	122 123	Stort turområde uten tilrettelegging	2022	Viktig
Reinsnos	219 160	Stort turområde uten tilrettelegging	2022	Viktig
Håradalen	729	Andre friluftslivsområder (skitrekk)	2022	Svært viktig
Blåbergdalen	19 464	Stort turområde uten tilrettelegging	2022	Registrert
Grøndalen	10 050	Utfartsområde	2022	Registrert
Røldal skule	8	Leke- og rekreasjonsareal	2022	Svært viktig
Røldal sentrum	26	Nærturterreng	2022	Svært viktig
Saudafjella	474 621	Stort turområde uten tilrettelegging	2018	Viktig
Røldalsåta	-	Turmålet Røldalsåta (med tilhørende DNT-sti, 1422 moh.)	-	Ikke tidligere vurdert
Elvershei	-	Turmålet Elvershei (over skisenteret, 1375 moh.)	-	Ikke tidligere vurdert

5.2 Friluftslivets ferdselsårer

Innenfor planområdet grenser er det registrert en skitur fra DNT. På befaring ble det observert løypestikker ved to ulike punkt, som omtrentlig sammenfaller med skiløypen, henholdsvis hvor den krysser Reinsåna og Reinsvatnet. En annen DNT-sti leder opp til Stordalsnibba fra Håra, og både fra øverste del av turen i tillegg til utsikten på toppen kan man potensielt se Reinsvatnet. Stordalsnibba ligger like over Stordalen, som var ett av syv mål i rødalstrimmen 2023. Det er mulig at deltagere forlenget turen til Stordalen videre opp til Stordalsnibba. Både skituren og stien tas med i de videre vurderingene.

Både UT.no og Alltrails.com viser flere fot- og skiturer i tilknytning til Øvre Sandvatn-hytta, vest for planområdet. Bertelsen (pers. med., 23.01.24) fortalte at det i tillegg merkes en sommersti langs Øvra Sandvatn som leder forbi Hallet Grøne og videre nord for Elvershei. Denne vises som sti på bakgrunnkart, men er ikke en offisiell sti på UT.no. Ettersom alle disse turene ligger på lavere høydekote enn planområdet, vil ikke tiltaket være synlig fra disse stiene. De tas derfor ikke med i de videre vurderingene.

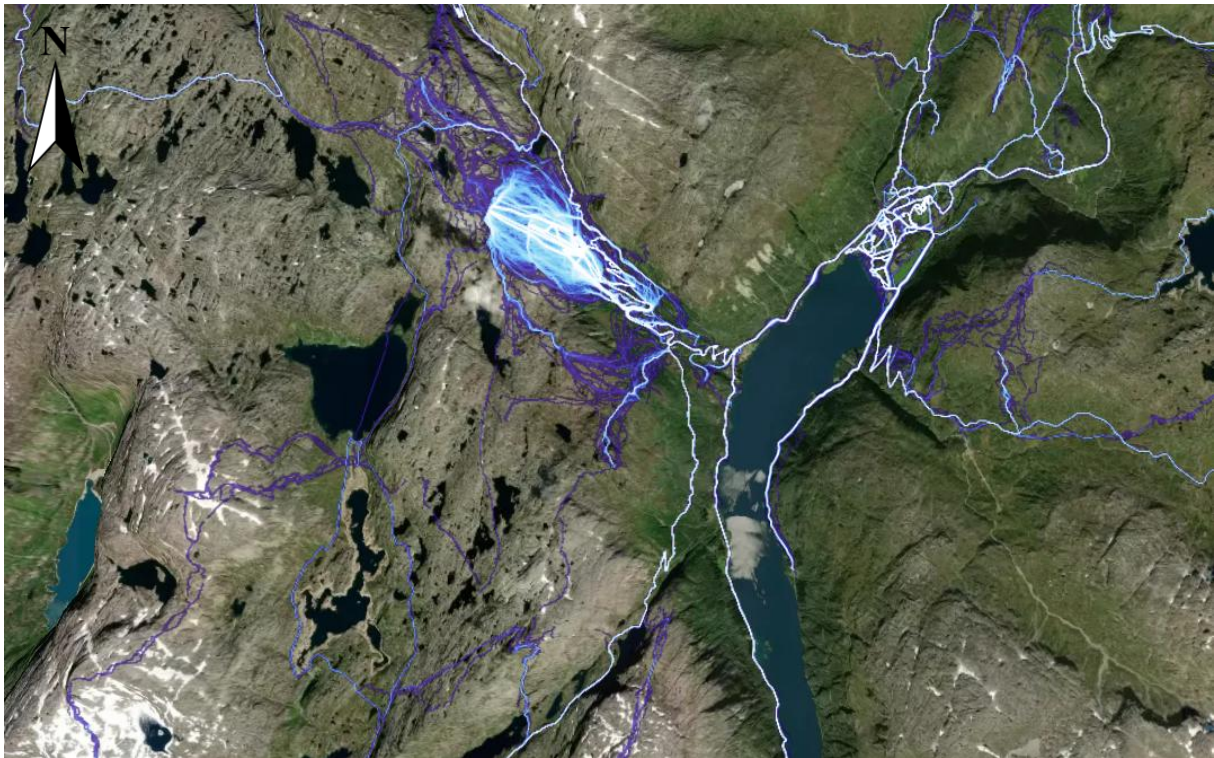
Figur 5.2: Figuren viser alle de registrerte turene fra UT.no med stiplede linjer – henholdsvis blå for skiturer og røde for fotturer. Heltrukken rød linje illustrerer den merkede sommerstien forklart fra Bertelsen (pers. med., 23.01.24). Planområdet er illustrert med blå heltrukken linje.

En toptur på sommerski til Kvitenuten (rett øst for Røldalsåta) er registrert hos DNT. Det er ingen synlige spor i Strava fra aktivitet langs denne stien, og den er notert som svært krevende hos DNT. Det vurderes derfor at stien har en lav bruksfrekvens. Sannsynligheten for at Reinsvatnet er synlig fra toppunktet av denne turen vurderes som lav. Ettersom bruken knytter seg til snødekt terreng, og stien trolig har lav bruksfrekvens, vurderes det at

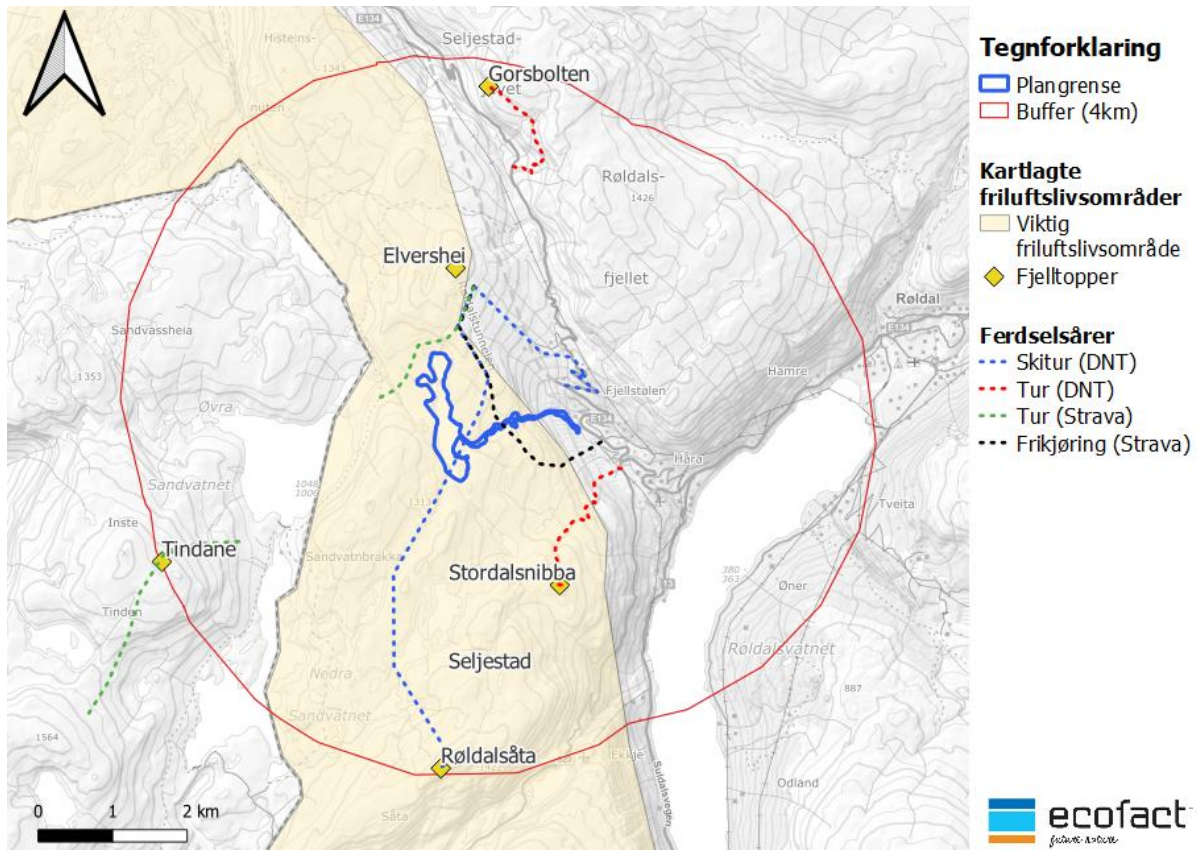
friluftslivsaktiviteten langs denne stien ikke rammes av tiltaket. Turen tas derfor ikke med i de videre vurderingene.

Strava Heatmap viser forskjellig bruk i området, se figur 5.3. Kartet viser at skiruta fra DNT benyttes, samt at det går en populær rute øst for Reinsvatnet. Dette er alpinister som driver frikjøring fra Røldal skisenter, og som ender opp like sør for skisenteret. Varmekartet viser også at det er flere som har gått til fots via skitrekket og over mot Øvra Sandvatnet. Deler av strekket, nord og nordvest for Reinsvatnet, har utsikt ned mot Reinsvatnet og vil derfor vurderes, se figur 5.5. Det samme gjelder for synlige bevegelser rundt Tindane (Inste og Søre Tinden), ovenfor Øvra Sandvatnet. En vandring i nordøstlig retning gir utsikt mot Reinsvatnet, og tas derfor med i vurderingen. En siste tur, som ender opp sørvest for Kvitenut ovenfor Seljestadsvingane, kan potensielt ha utsikt tvers over dalen mot Reinsvatnet på siste del av turen, avhengig av topografi og terreng. Denne tas også med i de videre vurderingene.

Alle de kartlagte ferdselsårene er listet opp i tabell 5.2. Ferdselsårer og friluftsområder som skal vurderes er illustrert i figur 5.4 .

Figur 5.3: Røldal skisenter kommer tydelig frem på Strava Heatmap. Desto lysere farge, jo mer brukt er ferdselsåren. Kilde: Strava Heatmap, <https://www.strava.com/maps/global-heatmap>

Figur 5.4: De kartlagte friluftslivsverdiene som skal vurderes vises i figuren. Rundt planområdet er det lagt inn en buffersone på 4 km for å illustrere radiusen hvor fjelltopper ble vurdert.

Tabell 5.2: De ulike ferdelsårene som er registrert i tilknytning til planområdet varierer i lengde og bruksintensitet. Ingen har tidligere vært vurdert.

Friluftslivets ferdelsårer	Lengde (km)	Områdetype	Kartlagt
Skitur til Røldalsåta fra Røldal skisenter (DNT)	10,7	A til B til Røldalsåta. Skitur (1422 moh.)	UT.no Loyper.no
Skitur, frikjøring	4,9	Frikjøring utenfor Røldal skisenter. Alpin skikjøring	Strava.com
Stordalsnibba (DNT)	5,1	Tur/retur Stordalsnibba (1122 moh.)	UT.no Strava.com
Fottur via Røldal skisenter forbi Reinsvatnet	Ukjent	Tur (trolig via skisenteret og opp forbi Reinsvatnet retning Øvre Sandvatn-hytta. Ukjent slutt punkt.)	Strava.com
Tur via Tindane (Inste og Søre Tinden)	Ukjent	Tur (ukjent start og slutt punkt)	Strava.com
Gorsbolten (DNT)	4	Tur/retur Gorsbolten (1353 moh.)	UT.no Strava.com

5.3 Verdivurdering

Blant de kartlagte friluftsområdene i Ullensvang og Sauda kommune, er det vurdert at alle områdene utenom Seljestad blir *ubetydelig* påvirket av tiltaket. Årsaken til dette er blant annet

at det er en stor distanse mellom planområdet og storparten av de kartlagte friluftsområdene. Planområdet ligger i et kupert landskap, og er dessuten på høy kotehøyde og utenfor siktlinjen til storparten av de kartlagte områdene. Dermed er Reinsvatnet kun synlig fra svært få punkt. Den begrensede synligheten fra disse områdene vurderes derfor å ikke påvirke opplevelseskvalitetene til friluftsområdene og de tas derfor ikke med i de videre vurderingene.

Alle stiene, turrutene og markeringene i Strava blir vurdert samlet under ett delområde kalt «stinet». Dette følger av metodikken, og er mer hensiktsmessig for å kunne vurdere total verdi og påvirkning for ferdselsårene.

Private hytter som ligger plassert nordvest for Håra og opp mot Røldal Skisenter har utsikt mot Røldalsåna. Elva vil få en lavere vannføring som følge av tiltaket, og vil trolig bli mindre synlig fra hyttene og aktiviteter hyttebeboere foretar seg i nærområdet. Likevel vurderes denne effekten å være marginal for friluftslivets verdi og funksjon i dette området. Hytteområdene tas derfor ikke med i de videre vurderingene.

Seljestad

Seljestad er et friluftslivsområde av typen *stort turområde uten tilrettelegging*. Fra kartleggingen i 2022 er området vurdert til 'viktig'. Dette tilsvarer generelt en *middels verdi* etter Miljødirektoratets veileder (Veileder M-1941). Under befaring ble det registrert spor av bål og en gjenglemt fiskestang langs Reinsvatnets nordvestre side. Dette tyder på at området brukes til friluftslivsformål. Varmekartene til Strava viser også at det er aktivitet både til fots og på ski innenfor Seljestad, og i tilknytning til planområdet. Under befaring ble det likevel ikke registrert noen tydelige stier eller tråkk i nærheten av planområdet, og det regnes derfor med at området primært benyttes av lokalbefolkningen og hytteiere.

Seljestad har dessuten flere områder med inngrepsfri natur. Dette er et viktig element når det gjelder opplevelsesverdi og kvalitet. Motivasjonen til å drive friluftsliv er ofte et mål om stillhet, og midlertidig frakobling fra menneskelig påvirkning. I dette tilfellet overlapper et slikt inngrepsfritt naturområde med den sørlige delen av Reinsvatnet. Etter metodikken skal slike sammenhengende områder med stor nok utstrekning for å utføre ønsket aktivitet tildeles stor verdi.

Samlet settes verdien til Seljestad som helhet til nedre del av *stor verdi*.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
			▲	

Røldalsåta

Røldalsåta er et turmål, og er en fjelltopp med panoramautsikt blant annet i retning Reinsvatnet. Hit leder både en DNT fotsti fra sør, og DNT skituren fra nord. Fra varmekartene til Strava fremstår dette som en populær fjelltopp som i tillegg kan nås både fra Håra i øst Kringletjønn i vest. Turen byr på naturopplevelser, stillhet, utsikt fra toppen, og er markert med varde. Det forventes at turmålet oppsøkes av i all hovedsak lokale brukere og hytteiere, kanskje med noe innslag av regionale brukere. Samlet sett vurderes turmålet å ha en verdi tilsvarende *middels verdi*.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				

Elvershei

Elvershei er en topp som ligger like over Røldal Skisenter. Denne brukes hyppig av alpinister for frikjøring i alle retninger. I tillegg var toppen en av syv turmål i røldalstrimmen 2023, med nesten 200 registreringer på Elvershei. De fleste regionale brukerne er sannsynligvis blant betalende alpinister fra skisenteret, men total bruk vil likevel ligge på et middels nivå. Samlet verdi settes derfor til *middels verdi*.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				

Sti-nett

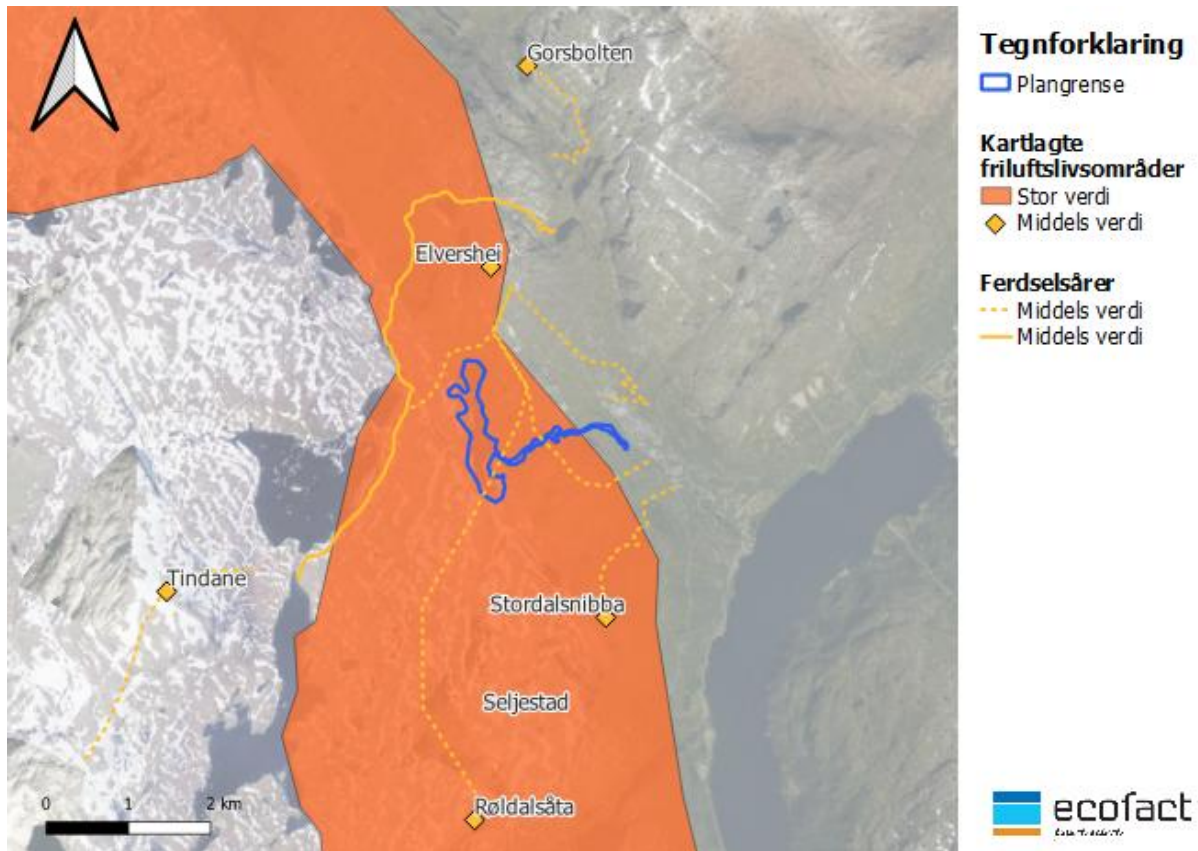
Stinettet i og rundt Reinsvatnet består av en kombinasjon av skiløyper, fotstier og registrert bruk på Strava av både alpinister og ukjente aktivitetstyper. Dette medfører at stinettet benyttes av flere ulike brukere og tilbyr varierte naturopplevelser, til tross for at det under befaring ikke ble identifisert tydelige opptråkkete stier eller merkingen innenfor planområdet. I tillegg har stinettet et godt lydmiljø, og tilbyr en tilknytning til Øvre Sandvatn-hytta. Verdien settes derfor til øvre del av middels verdi.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				

Figur 5.5: Bildet er tatt nord for Reinsvatnet, omtrentlig hvor det går et synlig tråkk i Strava. Her vises det tydelig at området er kupert, men at det er utsikt ned mot vannet. Foto: Katrine M. Brynildsrud.

Under vises et verdikart for de fire kartlagte friluftsområdene som tas med i de videre vurderingene.

Figur 5.6: Kartet viser hvilken verdi de ulike friluftsføremønstene er vurdert å ha.

6 PÅVIRKNING OG KONSEKVENSN

Under vurdering av påvirkning er det først og fremst virkninger av varig karakter som skal vurderes (Miljødirektoratet 2023). Midlertidig påvirkning i anleggsfasen skal likevel beskrives ved behov. Ved vurdering av påvirkning på friluftsliv er det primært fem former for påvirkning som skal vurderes: attraktivitet, arealbeslag, tilgjengelighet, forurensning og funksjon.

6.1 Påvirkninger

6.1.1 Nullalternativet

Nullalternativet defineres som den sannsynlige utviklingen i området dersom tiltaket ikke gjennomføres. Nullalternativet medfører **ingen endring** fra dagens situasjon ettersom det ikke er planlagt andre inngrep i området.

6.1.2 Påvirkninger av tiltaket

Oppdemmingen av Reinsvatnet vil påvirke de fire friluftslivsforekomstene noe ulikt. For å nansere tiltakets påvirkning vurderes alle forekomstene enkeltvis. Påvirkning i anleggsfasen

vrurderes å være marginal for alle de fire forekomstene, og vil i all hovedsak være knyttet til helikoptertrafikken mens dammene bygges. Dette vurderes å være såpass begrenset at det ikke tas med i vurderingen av påvirkning og konsekvens. En samlet oversikt over tiltakets påvirkning på friluftslivsforekomstene er gitt i tabell 6.1.

Seljestad

Oppdemmingen av Reinsvatnet vil i all hovedsak ha visuelle konsekvenser for friluftslivet i Seljestad. Fremkommelighet og sammenheng vil forbli, og funksjonen til området vil også bestå. Det vil være et arealbeslag knyttet til vannets randsone, men stier samt aktiviteter knyttet til vannet vil fremdeles kunne gjennomføres, eksempelvis fiske og båling. Lydmiljøet vil også forbli mer eller mindre uendret, og det samme gjelder øvrig forurensning. Ved lav vannstand, hvor påvirket kantsone langs vannet blir synlig, vil tiltaket kunne bli synlig for turgåere når det ikke ligger snø, mens det ved høyere vannstand hovedsakelig er dammene som er synlige. Vinterstid kan isen synke sammen etter hvert som vannstanden tappes ned, og reguleringen av vannet vil dermed kunne være synlig også på vinterstid. Total andel av Seljestad som vil påvirkes av tiltaket er likevel liten, ettersom Seljestad er et stort område og tiltaket kun blir synlig fra deler av området. Det sammenhengende området med urørt natur vil krympe, og planområdet vil miste dagens urørte preg ved oppdemming. Samlet sett vil tiltaket i all hovedsak ha en innvirkning på folks oppfatning av området som urørt, og verdien den har i så måte. Samlet vurderes derfor påvirkningen til nedre del av *noe forringet*.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
		▲		

Røldalsåta

Påvirkningen på Røldalsåta er utelukkende knyttet til den mulige synligheten i utsikten. Åta har panoramautsikt, og således utgjør retningen hvor Reinsvatnet er lokalisert en liten andel av den totale utsikten. Det vurderes derfor at tiltakets virkninger på Reinsvatnet vil ha liten innvirkning på helhetsopplevelsen fra Røldalsåta. Påvirkning settes derfor til *ubetydelig endret*.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲			

Elvershei

Påvirkning på Elvershei er utelukkende knyttet til den mulige synligheten i utsikten. Fjelltoppen er nærmere planområdet enn Røldalsåta, og er derfor mer utsatt for negativ påvirkning. Elvershei benyttes mest av alpinister, som dermed ferdes i fjellet med snødekke. Hvor synlig tiltaket blir vinterstid vil variere med vannstanden, men generelt medfører lavere vannstand at isen synker sammen og synliggjør vannets regulering. Det vil også være synlig sommerstid ved lav vannstand. Samlet vurderes tiltakets påvirkning på Elvershei til nedre del av *noe forringet*.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
		▲		

Sti-nett

Stinettet i og ved planområdet er variert med hensyn på hvilke aktiviteter som benyttes. Fotturer sommerstid kan få utsikt mot et vann med tydelig belte rundt vannet ved lav vannstand, og som nedsunket og stedvis sprukket is på vinterstid. Tiltaket vil videre hindre deler av vinteraktivitetene, ved at regulerte vann generelt vurderes å være farlige å krysse (Varsom.no). Derfor er det viktig at skituren som i dag krysser vannet, blir lagt utenom vannoverflaten etter utført tiltak. Det vurderes derfor at tiltaket vil redusere deler av områdets attraktivitet, og opplevelsesverdien av å ferdes i urørt natur vil forringes. Tilgjengeligheten vurderes å bli opprettholdt. Samlet vurderes påvirkning til *noe forringet*.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
▲				

Tabell 6.1: De fire ulike friluftslivsforekomstene har forholdsvis stor verdi, men påvirkes i svært liten grad av tiltaket.

Forekomst	Verdi	Påvirkning	Begrunnelse
Seljestad	Stor ▲	Noe ▲	Området byr på varierte friluftslivaktiviteter, men tiltaket vil kun medføre visuelle forstyrrelser.
Røldalsåta	Middels ▲	Ubetydelig ▲	Turmålet er hyppig brukt, men tiltaket vil kun ha en svært begrenset visuell forstyrrelse på friluftslivet.
Elvershei	Middels ▲	Noe ▲	Turmålet har begrenset bruk, og tiltaket vil kun ha en begrenset visuell forstyrrelse på friluftslivet.
Sti-nett	Middels ▲	Noe ▲	Ferdselsårene brukes til ulike formål av både lokale og regionale brukere. Visuell forstyrrelse vurderes å være minimal.

6.2 Konsekvenser

6.2.1 Nullalternativet

Nullalternativet gir ingen endring fra dagens situasjon, og har derfor ingen konsekvens for friluftsliv.

6.2.2 Konsekvenser av tiltaket

Tabell 6.2 viser hvilke konsekvens tiltaket vil ha for friluftslivet i og ved planområdet, ved at verdi og påvirkning sammenstilles i henhold til figur 4.3.

Konsekvensene for friluftslivsforekomstene er i all hovedsak begrenset til en ubetydelig konsekvens. Både Røldalsåta og Elvershei får en *ubetydelig konsekvens*, mens området Seljestad og sti-nettet får *noe konsekvens* ettersom tiltaket blir synlig fra flere områder, og reduserer opplevelsesverdien ved at det ikke lenger er urørt.

Tiltakets samlede konsekvens er derfor vurdert til *ubetydelig*.

Tabell 6.2: Tiltakets konsekvenser er et resultat av de ulike delområdenes verdi og påvirkning

Forekomst	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Seljestad	▲ Stor	▲ Noe	Noe konsekvens (-)
Røldalsåta	▲ Middels	▲ Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
Elvershei	▲ Middels	▲ Noe	Ubetydelig konsekvens (0)
Sti-nett	▲ Middels	▲ Noe	Noe konsekvens (-)
Samlet konsekvens:			Ubetydelig konsekvens (0)

6.3 Samlet belastning

Det er lite eksisterende utbygging i området, og privat hyttebebyggelse er fraværende i direkte tilknytning til planområdet. På lang avstand finnes det få visuelle forstyrrelser som vindparker og store kraftlinjer. Det er ikke planlagt større inngrep i nærheten av planområdet eller innenfor siktlinjen. Derfor blir den samlede belastningen vurdert til å være begrenset til påvirkningen fra foreliggende tiltak.

7 ANBEFALINGER OG AVBØTENDE TILTAK

Det er få anbefalinger og avbøtende tiltak som kan utføres i tilknytning til tiltaket for å redusere negativ påvirkning på området. Ved regulering bør DNTs skitur over Reinsvatnet legges rundt vannet. I tillegg bør det settes opp flere informasjonsskilt, særlig ved sør- og nordenden for å hindre mennesker å ferdes på utrygg is. Foruten minstevannføringen i Røldalsåna er det kun å regulere støy i anleggsperioden som vil være aktuelt avbøtende tiltak. Det anbefales at all bygging foregår på hverdager, og fortrinnsvis innenfor alminnelig arbeidstid.

8 REFERANSER

Friluftsløven. (1957). *Lov om friluftsliv* (LOV-1957-06-28-16). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1957-06-28-16>

Meld. St. 18 (2015-2016). Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet. Klima- og miljødepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20152016/id2479100/>

Miljødirektoratet. (2014). *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*. Veileder M98

Miljødirektoratet. (2019). *Plan for friluftslivets ferdselsårer*. Veileder M-1292 | 2019.

Forfatter(e): Miljødirektoratet i samarbeid med Salten friluftsråd.

Miljødirektoratet. (2023). *Konsekvensutredninger for klima og miljø*. Veileder M-1941.

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>

Miljødirektoratets karttjeneste Naturbase: <https://kart.naturbase.no/>

Strava Global Heat Map: <https://www.strava.com/maps/global-heatmap/>

Turistforeningens karttjeneste, UT.no: <https://ut.no/turforslag/116605>

Varsom-plattformen, varsom.no: <https://www.varsom.no/is/isskolen/regulerte-vann/>

Andre referanser:

Personlig meddeling fra Bjarne Bertelsen, 23.01.2025